

Mit første Møde med Sherlock Holmes

af
NILS NORDBERG

Datoen, måneden, årstallet burde selvsagt stå uvisnelig preget i mitt sinn, men man er desværre av dr. Watsons slekt - han hadde som bekjent også problemer med sine tidsangivelser og facts. Ei heller var det underlige tegn i skyen, slik det gjerne pleier å være når noe skjebnesvangert inntreffer.

De underlige tegn fantes derimot i boken. Ja, det må ha begynt en gang i de tidlige femti-år med et lefsete eksemplar av "The Sign of Four" i norsk oversettelse ved Arvid Skappel, en 25-øres bok fra omkring 1917, funnet - hvis jeg husker riktig - i et skap hos en tante og en onkel. Jeg hadde lest tilstrekkelig mange kriminalromaner (Detektiv-magasinet, hvor den norske politimann Knut Gribb var gjennomgangsfigur, var alt blitt min yndlingslesning) til å vite at, av all vederstyggelighet var narkotikamisbruk den verste. Og jeg minnes grant hvor sjokkert jeg var over å lese om en detektiv som begynner en sak med å sette kokainsprøyte på seg selv.

Jeg tror faktisk det skremte meg en smule. På den tid og i den alder (ca. ti) var det ennå ting helter bestemt ikke gjorde. Som å misbruke kokain og gå til sengs med kvinnelige klienter. Men andre steder leste jeg at denne Sherlock Holmes var en berømt detektiv og min far snakket entusiastisk om en bok som het "En studie i rødt", hvor særlig avsnittet om mormonerne hadde gjort dypt inntrykk på ham. Men bøkene var ikke å få tak i, de hadde ikke vært utgitt på mange år. Så var det, at jeg et par år eldre fant et eksemplar av Hunden fra Baskerville, utgitt 1912, hjemme hos noen venner av mine foreldre. Jeg har dette eksemplaret ennå; om jeg fikk det eller bare i all stillhet konfiskerte det, hører også blant de glemte ting. Men det var den rette alder og den rette bok. Jeg kan den dag i dag ikke lese linjen "Mr Holmes, det var fotsporene av en kjempemessig hund!" uten å gjenforenne den iskalde grøsning nedetter ryggen som jeg opplevde første gang jeg leste den.

Kanskje var dette det første virkelige møte med Sherlock Holmes, det som tente nysgjerrigheten på å lese de andre, stadig utilgjengelige historiene. Men henfallen ble jeg først noen år senere. I mellomtiden leste jeg iblant avsnitt av Edith Meisers og Frank Giacobias tegneserie som en tid ble publisert i Osloavisen Dagbladet, en annen avis kjørte "De fires tegn" som føljetong - med narkotika-referansene bortsanert, ukebladet Hjemmet trykket i forkortet versjon noen av novellene; alt dette klippet jeg ut og samlet på. Men i gymnasiet, med fornødne engelsk-kunnskaper oppsamlet til å gå løs på selve originalteksten, gikk jeg til anskaffelse av "The Case-book" og "The Memoirs of Sherlock Holmes", begge i Penguin-utgave. Årstallet var 1959, ifølge forsatsbladet - å, hvilken fryd å skrive sitt navn i en ny bok.

Nils Nordberg

Jeg leste The Case-book først, og husker at jeg triumferte samtidig med Sherlock i oppklaringen av mysteriet med vampyren i Sussex. Kanskje av denne grunn har jeg en svakhet for denne siste og noe utskjelte samlingen av Holmes-fortellinger.

Året etter kom anskaffelsen av The Complete Short Stories i ett bind. Boken kostet hele 22 kroner og min far rystet betenkt på hodet, det utgjorde en åttendedel av hans utbetalte ukelønn. Men nå var jeg ikke til å stoppe. Og ikke Sherlock Holmes heller.

1) Den store o-e-teorien. De kjenner den? Den ble lansert av Ellery Queen, som påpeker at man i navnene Nero Wolfe og Sherlock Holmes finner den samme kombinasjon av vokaler: e-o, o-e. Lecoq, i Gaboriaus romaner har også e-o. Og hva heter den mann som fikk æren av å ha oppfunnet kriminalfortellingen. Jo - Po-e! Så vil jeg henlede leserens oppmerksomhet på vokalkombinasjonen i mitt etternavn. Konklusjonen er selvinnløsende, for ikke å si elementær.

2) Inntil mine foreldres lille gårdsbruk hvor jeg vokste opp grenset en større gård som heter Holme. Uten -s riktig nok, men når man tar i betraktning at mesterens forfedre var country squires, at der sikkert var mange sønner i slekten som måtte se seg om etter et annet sted enn familiestetet for å dyrke sin jord, at Sherlock Holmes minst to ganger var i Norge og for å kunne gjennomføre sin forkledning som den norske oppdagelsesreisende Sigerson må ha talt et perfekt norsk... Det er et forskningsfelt her som jeg aldri har fått gått til bunns i, og som jeg akter å vie mitt otium til å studere.